

Sylabus na rok akademicki 2016/2017

Opis przedmiotu kształcenia

Nazwa modułu/przedmiotu: Biochemia (2)	Grupa szczegółowych efektów kształcenia		
	Kod grupy: B	Nazwa grupy: NAUKOWE PODSTAWY MEDYCZYNY	
Wydział	Lekarski		
Kierunek studiów	lekarski		
Specjalności	Nie dotyczy		
Poziom studiów	jednolite magisterskie X I stopnia ☐ II stopnia ☐ III stopnia ☐ podyplomowe ☐		
Forma studiów	X stacjonarne X niestacjonarne		
Rok studiów	II	Semestr studiów:	X zimowy ☐ letni
Typ przedmiotu	X obowiązkowy ☐ ograniczonego wyboru ☐ wolny wybór/ fakultatywny		
Rodzaj przedmiotu	☐ kierunkowy X podstawowy		
Język wykładowy	X polski ☐ angielski ☐ inny		

Liczba godzin

Forma kształcenia

Jednostka realizująca przedmiot:	Wykłady (WY)	Seminaria (SE)	Ćwiczenia audytoryjne (CA)	Ćwiczenia kierunkowe - niekliniczne (CN)	Ćwiczenia kliniczne (CK)	Ćwiczenia laboratoryjne (CL)	Ćwiczenia w warunkach symulowanych (CS)	Zajęcia praktyczne przy pacjencie (PP)	Ćwiczenia specjalistyczne - magisterskie (CM)	Lektoraty (LE)	Zajęcia wychowania fizycznego - obowiązkowe (WF)	Praktyki zawodowe (PZ)	Samokształcenie (Czas pracy własnej studenta)	E-learning (EL)
Semestr zimowy:														
Katedra i Zakład Biochemii Lekarskiej	16	10				40								
Semestr letni														
Razem w roku:														
	66													

Cele kształcenia: (max. 6 pozycji)

C1. Przekazanie wiedzy z zakresu podstawowych przemian metabolicznych w normie i patologii ze szczególnym uwzględnieniem współczesnej biochemii.

C2. Zapoznanie studentów ze zmianami patologicznymi w budowie niektórych makrocząsteczek i metabolitów.

C3. Zapoznanie studentów z podstawowymi technikami badawczymi oraz obsługą aparatury wykorzystywanej podczas

ćwiczeń połączone z rozwijaniem przez nich sprawności i precyzji manualnej.

C4. Nauczenie obliczeń biochemicznych oraz interpretacji wyników uzyskanych z wykonywanych doświadczeń (analiza wykresów).

C5. Uświadomienie potrzeby i kształtowanie nawyków stałego doskonalenia i pogłębiania swojej wiedzy.

Macierz efektów kształcenia dla modułu/przedmiotu w odniesieniu do metod weryfikacji zamierzonych efektów kształcenia oraz formy realizacji zajęć:

Numer efektu kształcenia przedmiotowego	Numer efektu kształcenia kierunkowe go	Student, który zaliczy moduł/przedmiot wie/umie/potrafi	Metody weryfikacji osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia (formujące i podsumowujące)	Forma zajęć dydaktycznych
W 01	B.W1	Student: objaśnia biochemiczną regulację gospodarki wodno-elektrolitowej w układach biologicznych;	Egzamin pisemny,	
W 02	B.W10	Student zna budowę lipidów prostych i złożonych, i polisacharydów występujących w komórkach, płynach ustrojowych, macierzy zewnątrzkomórkowej,	test,	WY
W 03	B.W11	Student rozumie i potrafi opisać pełnione przez lipidy funkcje w strukturach komórkowych i pozakomórkowych;	prezentacja multimedialna indywidualna lub zespołowa,	SE
W 04	B.W13	Student rozumie i potrafi opisać pełnione przez lipidy funkcje w strukturach komórkowych i pozakomórkowych;	odpowiedź ustna,	CL
W 05	B.W14	Student definiuje funkcje nukleotydów w komórce, struktury I- i II-rzędową DNA i RNA oraz zna strukturę chromatyny;	raport,	
W 06	B.W15	Student przedstawia funkcje genomu, transkryptomu i proteomu człowieka oraz opisuje podstawowe metody stosowane w ich badaniu; opisuje procesy replikacji, naprawy i rekombinacji DNA, transkrypcji i translacji, oraz degradacji DNA, RNA i białek; zna koncepcje regulacji ekspresji genów;	esej,	
W 07	B.W16	Student opisuje i różnicuje podstawowe szlaki kataboliczne i anaboliczne, sposoby ich regulacji oraz tłumaczy wpływ czynników genetycznych i środowiskowych;	sprawdziany ustne lub pisemne,	
W 08	B.W18	Student przedstawia funkcje genomu, transkryptomu i proteomu człowieka oraz opisuje podstawowe metody stosowane w ich badaniu; opisuje procesy replikacji, naprawy i rekombinacji DNA, transkrypcji i translacji, oraz degradacji DNA, RNA i białek; zna koncepcje regulacji ekspresji genów;	sprawozdanie	
W 07	B.W16	Student rozumie i charakteryzuje profile metaboliczne podstawowych narządów i układów;		
W 08	B.W18	Student rozróżnia enzymy biorące udział w trawieniu (lipidy, białka), rozumie mechanizm wytwarzania kwasu solnego w żołądku, rolę żółci, tłumaczy przebieg		

W 09	B.W19	wchłaniania produktów trawienia oraz zaburzenia z nimi związane; Student w pełni rozumie konsekwencje niewłaściwego odżywiania, w tym długotrwałego głodowania, przyjmowania zbyt obfitych posiłków oraz stosowania niebilansowanej diety;		
W 10	B.W20	Student tłumaczy konsekwencje niedoboru witamin i minerałów oraz ich nadmiaru w organizmie;		
W 11	B.W21	Student rozumie i potrafi opisać i klasyfikuje sposoby biochemicznej komunikacji między komórkami, między komórką a macierzą zewnątrzkomórkową, oraz szlaki przekazywania sygnałów w komórce i przykłady zaburzeń w tych procesach prowadzące do rozwoju nowotworów i innych chorób;		
W 12	B.W22	Student definiuje procesy takie jak: cykl komórkowy, proliferacja, różnicowanie i starzenie się komórek, apoptoza i nekroza oraz ich znaczenie dla funkcjonowania organizmu		
W 13	B.W24	Student wyjaśnia biochemiczne podstawy pobudzenia i przewodzenia w układzie nerwowym oraz wyższych czynności nerwowych a także charakteryzuje biochemię mięśni prążkowanych i gładkich oraz biochemiczne funkcje krwi;		
W 14	B.W26	Student tłumaczy biochemiczne mechanizmy działania hormonów, oraz rozumie konsekwencje zaburzeń regulacji hormonalnej;		
W 15	B.W34	Student rozumie prawidłowo zasady prowadzenia biochemicznych badań naukowych, obserwacyjnych i doświadczalnych oraz badań in vitro służących rozwojowi medycyny;		
U 01	B.U7	Student potrafi przewidzieć kierunek procesów biochemicznych w zależności od stanu energetycznego komórek;	Egzamin pisemny,	
U 02	B.U8	Student opisuje biochemiczne zmiany w funkcjonowaniu organizmu w sytuacji zaburzenia homeostazy a w szczególności określa jego biochemiczną odpowiedź na wysiłek fizyczny, głód, ekspozycję na	test, prezentacja multimedialna indywidualna	SE CL

U 03	B.U10	wysoką i niską temperaturę, utratę krwi lub wody; Student posługuje się podstawowymi technikami laboratoryjnymi, takimi jak analiza jakościowa, miareczkowanie, kolorymetria, pehametria, chromatografia, elektroforeza białek i kwasów nukleinowych, stosowanymi w biochemii;	lub zespołowa, odpowiedź ustna, raport, sprawdziany ustne lub pisemne,
U 04	B.U11	Student obsługuje proste przyrządy pomiarowe używane w biochemii oraz ocenia dokładność wykonywanych pomiarów;	sprawozdanie, dyskusja
U 05	B.U12	Student korzysta z biochemicznych baz danych w tym internetowych i wyszukuje potrzebną informację za pomocą dostępnych narzędzi;	
U 06	B.U14	Student umie zaplanować i wykonać proste biochemiczne badanie naukowe oraz zinterpretować jego wyniki i wyciągnąć wnioski;	
U 07	B.U4	Student potrafi wykonywać proste obliczenia biochemiczne, przeliczać stężenia procentowe i molowe	

** WY - wykład; SE - seminarium; CA - ćwiczenia audytoryjne; CN - ćwiczenia kierunkowe (niekliniczne); CK - ćwiczenia kliniczne; CL - ćwiczenia laboratoryjne; CM - ćwiczenia specjalistyczne (mgr); CS - ćwiczenia w warunkach symulowanych; LE - lektoraty; zajęcia praktyczne przy pacjencie - PP; WF - zajęcia wychowania fizycznego (obowiązkowe); PZ- praktyki zawodowe; SK - samokształcenie, EL- E-learning.

Proszę ocenić w skali 1-5 jak powyższe efekty lokują państwa zajęcia w działach: przekaz wiedzy, umiejętności czy kształtowanie postaw:

Wiedza: 5

Umiejętności: 5

Kształtowanie postaw -

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS):

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie itp.)	Obciążenie studenta (h)
1. Godziny kontaktowe:	66
2. Czas pracy własnej studenta (samokształcenie):	102,2
Sumaryczne obciążenie pracy studenta	168,2
Punkty ECTS za moduł/przedmiot	6
Uwagi	

Treść zajęć:

Wykłady

1. Gospodarka lipidowa i cholesterolowa. (HDL,VLDL,LDL).Genetyczne zaburzenia apolipoprotein.
2. Synteza, rozkład kwasów tłuszczowych. Prostaglandyny, leukotrieny.
3. Przemiana cholesterolu. Hormony sterydowe, działanie. Witamina A i D3.
4. Przemiana azotowa – metabolizm aminokwasów. Choroby genetyczne. Porfiryny i barwniki żółciowe. Przemiana żelaza.

5. Metabolizm nukleotydów. Rola kwasów nukleinowych w biosyntezie białka. Telomery, telomeraza.
6. Biochemia funkcjonalna wybranych tkanek. Kolagen -synteza, zaburzenia. Tkanka kostna, tłuszczowa, krew.
7. Tkanka wątrobowa, metabolizm ksenobiotyków. Biochemiczne mechanizmy działania hormonów. Receptory hormonów i witamin.
8. Biochemiczne podłoże niektórych chorób.

Seminaria:

1. Trawienie, wchłanianie i transport lipidów.
  2. Biochemia tkanki tłuszczowej- przemiana kwasów tłuszczowych i synteza triglicerydów.
  3. Budowa chemiczna i metabolizm związków sterydowych.
- B.W.10, B.W11, B.W.15, B.W16, BW18, B.W19, B.W26, B.U.6, B.U7, BU9, BU 10.**
4. Przemiana aminokwasów.
  5. Metabolizm grupy aminowej.
  6. Przemiana nukleotydów i porfiryn.
- B.W1, B.W13, B.W15, B.W.16, B.W19, B.U7.**
7. Biochemia tkankowa.
  8. Endogenne regulatory procesów metabolicznych.
  9. Gospodarka wapniowo-fosforanowa i metabolizm żelaza.
  10. Kaskada krzepnięcia krwi.

B.W20, B.W21, B.W22, B.W26, BW.24, B.W34, B.U14, BU 11.

Ćwiczenia:

1. Hydroliza tłuszczów i badanie aktywności lipazy.
  2. Oznaczanie cholesterolu w surowicy.
  3. Oznaczanie ilościowe trójglicerydów, β -lipoprotein (LDL).
  4. Glikacja w mikrofalach. Zaliczenie cyklu IV.
- B.W.10, B.W11, B.W.15, B.W16, BW18, B.W19, B.W26, B.U.6, B.U7, BU9, BU 10.**
5. Ilościowe oznaczanie kreatyniny
  6. Ilościowe oznaczanie kwasu moczowego.
  7. Badanie reakcji transaminacji.
  8. Ilościowe oznaczanie mocznika w moczu. Zaliczenie cyklu V.
- B.W1, B.W13, B.W15, B.W.16, B.W19, B.U7.**
9. Ilościowe oznaczanie bilirubiny całkowitej.
  10. Oznaczanie hemoglobiny i jej pochodnych.
  11. Ilościowe oznaczanie wapnia.
  12. Oznaczanie aktywności GGT w surowicy. Zaliczenie cyklu VI.
  13. Tydzień odróbkowy. Zaliczenie semestru.
- III terminy sprawdzianów ćwiczeniowych.

B.W20, B.W21, B.W22, B.W26, BW.24, B.W34, B.U14, BU 11.

LITERATURA PODSTAWOWA:

1. R.K. Murray, D.K. Granner, P.A. Mayes, V.W. Rodwall „Biochemia Harpera” PZWL, wyd.VI, tłumaczenie wyd. 27, Warszawa 2008 i nowsze.
2. Edward Bańkowski "BIOCHEMIA -podręcznik dla studentów medycyny" Urban & Partner, Wrocław, 2009 i nowsze.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

3. Jeremy M. Berg, Lubert Stryer, John L. Tymoczko: „BIOCHEMIA” wyd. III, PWN, 2007
4. Thomas M.Devlin: “Textbook Of Biochemistry With Clinical Correlations” John Wiley& Sons Inc. 2005.
5. V.L.Davidson, D.B. Sittman : “Biochemia” Urban & Partner , Wrocław 2002.

CZASOPISMA

1. „Postępy Biochemii”- kwartalnik wydawany przez KBN. Monografie Polskiego Towarzystwa Biochemicznego.
2. „Postępy Higieny i Medycyny Doświadczalnej” – czasopismo wydawane przez I.I. i T.D. PAN (on-line)

Wymagania dotyczące pomocy dydaktycznych:

1. Sale ćwiczeniowe – laboratoria, sale seminaryjne i sala wykładowa.
2. Szkło laboratoryjne, pipety automatyczne, łaźnie wodne, spekle, spektrofotometry, wirówki, cieplarki, suszarki, odczynniki, kuchenki mikrofalowe, liofilizatory, zamrażarki i lodówki.
3. Rzutniki pisma, komputery przenośne, rzutniki multimedialne i projektory, tablice, pisaki.

Warunki wstępne:

Student powinien znać podstawy chemii i biologii na poziomie licealnym rozszerzonym oraz mieć zaliczony kurs i zdany egzamin z chemii medycznej.

Udział w kursie Biochemia II nie jest możliwy bez zaliczenia pierwszego semestru biochemii.

Warunki uzyskania zaliczenia przedmiotu:

Warunkiem zaliczenia ćwiczeń z biochemii jest zaliczenie wszystkich cykli tematycznych i uzyskanie pozytywnej oceny ze wszystkich sprawdzianów obejmujących materiał teoretyczny i praktyczny, dotyczący każdego cyklu. Ponadto niezbędny jest aktywny udział w zajęciach seminaryjnych i poprawne wykonanie wszystkich przewidzianych programem ćwiczeń laboratoryjnych (z uwzględnieniem § 12 pkt. 3 Regulaminu Studiów). Udział we wszystkich zajęciach (ćwiczenia, seminaria, wykłady) jest obowiązkowy. Podczas seminariów i ćwiczeń zawsze sprawdzana jest obecność. Student może opuścić najwyżej trzy zajęcia (ćwiczenia + seminarium) w semestrze. Wtedy w trakcie tygodnia odróbkowego ma możliwość ich odrobienia, ale tylko jeżeli posiada usprawiedliwienie nieobecności na zajęciach. Szczegółowe warunki zaliczenia opisane są w Regulaminie wewnętrznym Katedry Biochemii.

Egzamin z przedmiotu jest egzaminem pisemnym zawierającym pytania testowe zamknięte (od 40 do 50) oraz pytania otwarte (od 10 do 12). Aby zaliczyć egzamin należy uzyskać co najmniej 60% punktów (z testu i pytań otwartych).W ocenie efektów kształcenia przyjęto kryterium procentowe, gdyż niezwykle trudne byłoby dopasowanie poszczególnych efektów kształcenia do danych ocen gdyż biochemia zaopatruje studenta w wiedzę niezbędną do rozumienia treści kształcenia omawianych później na innych przedmiotach

Ocena:	Kryteria oceny:
Bardzo dobra (5,0)	Uzyskanie punktacji powyżej 90%
Ponad dobra (4,5)	Uzyskanie punktacji powyżej 85%
Dobra (4,0)	Uzyskanie punktacji powyżej 75%
Dość dobra (3,5)	Uzyskanie punktacji powyżej 70 %
Dostateczna (3,0)	Uzyskanie punktacji powyżej 60%

Nazwa i adres jednostki prowadzącej moduł/przedmiot, kontakt: tel. i adres email

Katedra i Zakład Biochemii Lekarskiej

ul. Chałubińskiego 10 50-368 Wrocław

Tel.: 71 784 13 70, 71 784 13 71 e-mail: wl-4@umed.wroc.pl

Koordynator / Osoba odpowiedzialna za moduł/przedmiot, kontakt: tel. i adres email

Prof. dr hab. Andrzej Gamian,
Katedra i Zakład Biochemii Lekarskiej

ul. Chałubińskiego 10 50-368 Wrocław

Tel.: 71 784 13 70, 71 784 13 71 e-mail: andrzej.gamian@umed.wroc.pl

Wykaz osób prowadzących poszczególne zajęcia: Imię i Nazwisko, stopień/tytuł naukowy lub zawodowy, dziedzina naukowa, wykonywany zawód, forma prowadzenia zajęć .

1. Prof. dr hab. Andrzej Gamian- wykłady
2. Dr hab. Jolanta Saczko, prof. ndzw. – ćwiczenia, seminaria
3. Prof. dr hab. Grzegorz Terlecki, prof. nadzw.- ćwiczenia, seminaria
4. Dr n.med. Małgorzata Krzystek-Korpacka- ćwiczenia, seminaria
5. Dr n. med. Julita Kulbacka- ćwiczenia, seminaria
6. Dr n. med. Irena Kustrzeba- Wójcicka, prof. nadzw.- ćwiczenia, seminaria
7. Dr n.med. Ireneusz Ceremuga- ćwiczenia, seminaria
8. Dr n.med. Agnieszka Chwiłkowska- ćwiczenia, seminaria
9. Dr n.med. Anna Choromańska- ćwiczenia, seminaria
10. Dr n. med. Ewa Seweryn, ćwiczenia, seminaria
11. Dr n.med. Kamilla Stach- ćwiczenia, seminaria
12. Dr n.med. Jerzy Wiśniewski- ćwiczenia, seminaria
13. Dr n. przyr. Jadwiga Pietkiewicz- ćwiczenia, seminaria
14. Dr n. przyr. Anna Marcinkowska- ćwiczenia, seminaria
15. Mgr Izabela Szczuka (doktorantka)- ćwiczenia, seminaria
16. Mgr Katarzyna Biezuńska-Kusiak (doktorantka)- ćwiczenia, seminaria
17. Mgr Justyna Piłat (doktorantka)- ćwiczenia, seminaria
18. Mgr Joanna Piechowicz(doktorantka)- ćwiczenia, seminaria
19. Olga Wysocka Michel (doktorantka)- ćwiczenia, seminaria
20. Mgr Mariusz Fleszar (doktorant)- ćwiczenia, seminaria

Data opracowania sylabusu 24.06.2016

Sylabus opracowała dr Kamilla Stach

Podpis Kierownika jednostki prowadzącej zajęcia

Podpis Dziekana właściwego wydziału

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
WYDZIAŁ LEKARSKI

prof. dr hab. Małgorzata Sobieszkańska

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
KATEDRA I ZAKŁAD BIOCHEMII LEKARSKIEJ
kierownik

prof. dr hab. Andrzej Gamian